

κυκλαδικά θέματα

ΧΡΟΝΟΣ Γ'
ΤΕΥΧΟΣ 13

Γράμματα • Ιστορία • Λαογραφία • Πολιτική • Επίκαιρα

Ο Διόνυσος πάνω σε πάνθηρα κρατώντας θύρσο στο δεξι και κύμβαλο στο αριστερό χέρι.
Αντίγραφο ψηφιδωτού από το σπήλι των προσωπειών της Δήλου (2ος π.Χ. αι.).

Σίμος Μιλτ. Συμεωνίδης
ΑΠΟ ΤΟ ΝΙΚΟΛΟ ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟ (1662)*
ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΡΟΥ
ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΙΦΝΟ

Το δημοσιευόμενο κατωτέρω έγγραφο βρίσκεται στο Βατικανό, Αρχεία Προπαγάνδας⁽¹⁾, και έχει γραφεί από τον εγκατεστημένο στη Βενετία Αντρώτη έμπορο Νικολό Κοντόσταυλο (για τους Κοντόσταυλους έχω δώσει μερικές πληροφορίες από την ίδια αυτή θέση, βλ. «Κυκλαδικά Θέματα», τεύχος 6, 1985). Πρόκειται για επιστολή που απήχθη ο Νικολός προς την Αγία Προπαγάνδα. Μ' αυτήν καταγγέλλεται ο καθολικός επίσκοπος Σύρου για βρώμικο πόλεμο εναντίον της οικογενείας Κοντόσταυλων, εξαιτίας μάλιστα του οποίου ο ίδιος φυλακίστηκε στη Βενετία επί 50 ημέρες μέχρι να αποδειχθεί η αθωότητά του, ανηρπάγησαν από τη βενετική αρμάδα και κουρσάρους έμφορτα πλοία τους στο λιμάνι της Σύρου κ.ά.

Στο δεύτερο σκέλος της επιστολής περιέχεται η επιθυμία του συντάκτη και του αδελφού του Μιχελέτου συστάσεως στη Σίφνο ειδικού κληροδοτήματος για τη συντήρηση Σχολείου και διδασκάλου. Για το δεύτερο αυτό θέμα υπάρχει πλήθος αρχειακών πληροφοριών που φανερώνουν την έντονη επίδοση των Σιφνίων της εποχής εκείνης στην ανάπτυξη των Γραμμάτων και της Παιδείας γενικότερα με τη συντήρηση μάλιστα διδασκάλων πανεπιστημιακής, ας πούμε μορφώσεως. Το κληροδοτήμα των Κον-

τόσταυλων (ο Μιχελέτος ήταν εγκατεστημένος στη Σίφνο) απέβλεπε ακριβώς στην παραμονή του διδασκάλου Γεωργίου Πέρη, αποφοίτου του Κολλεγίου Urbano της Ρώμης, στο Σχολείο της Σίφνου.

Το κείμενο του εγγράφου, που μετέφρασα από τα ιταλικά, έχει ως εξής:

«Σεβασμιώτατοι,

Είναι βέβαια πολύ γνωστό στις σεβασμιότητές σας ότι εγώ και ολόκληρη η οικογένειά μου στην Άνδρο υπάρχουμε πάντοτε αφοσιωμένοι καθολικοί και πλήρεις ευλαβείας προς την αγία αποστολική έδρα, υποδεχόμενοι φιλόξενα όχι μόνον τους ιεραποστόλους, αλλά και όλους τους άλλους κληρικούς που τύχαινε να μεταβούν εκεί.

Από μικρού όμως χρόνου διώκεται ολόκληρη η οικογένειά μου από τον σεβασμιώτατο επίσκοπο Σύρας Γκουάρκι, ο οποίος όχι μόνο παροτρύνει τους Τούρκους να μας αφαιρέσουν τις περιουσίες μας ακόμη και την ελευθερία μας, αλλά και προ τίνος φρόντισε με κάθε τρόπο να μας αποστερήσει μερικών εμπορικών πλοίων φορτωμένων με εμπορεύματα τα οποία λόγω κακοκαιρίας είχαν καταφύγει στη Σύρα, ισχυριζόμενος ψευδώς (στους καπεταναίους) μερικών πλοίων της αρμάδας ότι όλο το εμπόρευμα ήταν για λογαριασμό των Τούρκων, καθώς και (στους καπεταναίους) κάποιων μεπεργαντινιών ότι περιείχαν εφόδια των Τούρκων, με αποτέλεσμα να τα λεηλατήσουν. Εκείνα τα εμπορεύματα που ανηρπάγησαν από τα πολεμικά πλοία, με πολλές δυσχέρειες

* Για τους εμπόρους Αφούς Κοντόσταυλους από την Άνδρο, βλ. και: Σίμου Μιλτ. Συμεωνίδη, «Οι Κοντόσταυλοι της Άνδρου» στα «Κυκλαδικά Θέματα» τεύχ. 6, σελ. 346.
1. Φακ. SOCG. 272, σελ. 88^R - 89^R.

και πολλές δοκιμασίες ανεγνωρίστησαν από τους εκλαμπροτάτους αντιπροσβήτους ότι ήταν δικά μας και επεστράφησαν· εκείνα όμως που τα επήραν τα μπεργαντίνια στάθηκε αδύνατο να τα ξαναπάρουμε.

Δεν ικανοποιήθηκε με όλα αυτά (α επισκοπος Γουάρκι) γι' αυτό προσπαθεί συνεχώς με συκοφαντίες σ' εκείνους που έχουν στα χέρια τους την πρόσκαιρη δύναμη να τους στρέφει εναντίον του αδελφού μου κ. Μιχελέττου, διαβάλλοντάς τον στους Τούρκους· το σπουδαιότερο όμως που έκανε, χωρίς να φοβηθεί το Θεό και χωρίς έλεος, είναι ότι κατεσκεύασε μίαν επιστολήν εναντίον μου, του ανωτέρω αδελφού μου και του κ. Πέτρου Ρόζα. Με αυτήν γνωστοποιούσε ότι ο αδελφός μου ενημέρωνε τους Τούρκους για τις κινήσεις της βενετικής αρμάδας και κατηγγεϊλε πως, όντας ο Πέτρος Ρόζας στο Τσιρίγο, Ξεσήκωσε τα σχέδια και τις δυνάμεις της ειρηνένης αρμάδας, καθώς επίσης πως εγώ έγραφα από τη Βενετία στον αδελφό μου ανάλογες πληροφορίες και στη συνέχεια την έστειλε στα χέρια των εκλαμπροτάτων Επιτηρητών του Κράτους, οι οποίοι με συνέλαβαν αμέσως και με φυλάκισαν σε σκοτεινή φυλακή επί 50 ημέρες, από όπου ο Μεγαλοδύναμος και η αθωότητά μου βοήθησαν να ελευθερωθώ από εκείνην την κόλαση.

Αντιλαμβάνονται οι σεβασμιότητές σας σε ποια κατάσταση με έφερε αυτός ο έξοχος κληρικός!

Δεν ανέφερα αμέσως τα ανωτέρω στις σεβασμιότητές σας γιατί δεν μπορούσα ποτέ να πιστέψω ότι ήταν δυνατόν να υπάρχει άνθρωπος άξιος να κάνει τέτοια μεγάλη αδικία, αν δεν έλεγε εδώ στη Βενετία δημοσίως ότι αυτός ήταν ο δράστης και αν δεν ελάμβανα γράμματα από τον αδελφό μου και τον Πέτρο Ρόζα με πολλές αποδείξεις που είχαν, καθώς και ο ίδιος αυτός επισκοπος άφισε να εννοηθεί, εδώ στην Αγορά της Βενετίας, ότι ήθελε να με κατα-

στρέψει, γεγονότα που με κάνουν να πιστεύω ότι αυτός είναι (ο δίκτης μας)· γι' αυτό έρχομαι με την παρούσα να προσκυνήσω εδαφιαίως και να παρακαλέσω τις σεβασμιότητές σας να δώσουν τις ενδεδειγμένες λύσεις σε μια τέτοια μεγάλη αναταραχή που ζητά να επιφέρει επιδιώκοντας να αποδώσει δεν γνωρίζω ποιες επιστολές ότι έχουν γραφεί από τον αδελφό μου, ένας Θεός γνωρίζει με ποιο σκοπό, όπως έχω σίγουρες πληροφορίες γι' αυτό και ομιλώ έτσι ανοιχτά και πρέπει να εξετάσουν οι σεβασμιότητές σας την επιστροφή του (του επισκόπου Σύρας) σ' εκείνα τα μέρη και τους εκεί πτωχούς ανθρώπους οι οποίοι θα τον ξαναδοούν άλλη μια φορά να επιστρέφει και θα αναγκασθούν να γίνουν σχισματικοί αν δεν πειθαρχήσουν στις μεγάλες τυραννίες του και, αν οι σεβασμιότητές σας πιστεύουν ότι γράφω από πάθος, ας στείλουν κάποιον να συγκεντρώσει πληροφορίες επί τόπου και τότε θα διαπιστώσουν την κοινωνική υπόληψη και το ποιόν του σεβασμιωτάτου Γκουάρκι.

Αναφέρω στις σεβασμιότητές σας ότι ο αδελφός μου κ. Μιχελέττος επιθυμεί, όπως και εγώ, να συστήσει στο νησί της Σίφνου ένα κληροδότημα, κεφαλαίου 100 ρεαλιών, εκ του τόκου των οποίων είναι δυνατόν να καλύπτονται τα έξοδα ενός ιερέως με την υποχρέωση να κάνει τέσσερις λειτουργίες εβδομαδιαίως και να διδάσκει τα γράμματα· δεν γνωρίζει όμως πού να τοποθετήσει ασφαλώς το κεφάλαιο αυτό για να μην χαθεί ποτέ. Γι' αυτό αναφέρω στις σεβασμιότητές σας εάν επιθυμούν και εγκρίνουν να τοποθετηθεί το ποσόν αυτό στους πατέρες του San Giorgio Maggiore εδώ στη Βενετία προς 10 τοις εκατόν ετησίως, μια και ο αδελφός μου έχει την πρόθεση να το αφήσει στην Κοινότητα της Σίφνου προς 10 τοις εκατόν, πράγμα που ήδη ξεκίνησε· αλλά επειδή δεν νομίζω ότι θα είναι ασφαλή σ' εκείνη την Κοινότητα, που αποτελείται από ανθρώπους ελληνικού δόγματος, επιθυμώ

να ευρίσκεται το ποσόν αυτό στη Δύση και εφ' όσον οι σεβασμιότητές σας θεωρούν καλύτερα και για μεγαλύτερη ασφάλεια, να δεήσει να δεχθεί η ίδια Αγία Προπαγάνδα να αναλάβει το κεφάλαιο αυτό για να πληρώνει κάθε χρόνο έναν εφημέριο, εκλεγόμενον από εμάς, και να είναι κυρία να διαχειρίζεται τα πάντα.

Παρακαλώντας σας να διατάξετε

(γρήγορη) απάντηση την οποία αναμένω ανυπόμονα, προκειμένου να γίνουν πραγματικότητα τα ανωτέρω.

Ταπεινότητα κατασπάζομαι τις πορφύρες σας,

Των υμετέρων σεβασμιοτήτων ταπεινός υπηρέτης

Νικολό Κοντόσταυλο

Βενετία 22 Φεβρουαρίου 1662.